

A black and white photograph of a man with curly hair, shirtless, climbing a rock. He is looking up with an open mouth, showing his teeth. His hands are gripping the rock. The background is blurred.

ADAM
ONDRA

LEZEC TĚLEM I DUŠÍ

VE SPOLUPRÁCI S MARTINEM JAROŠEM

Adam Ondra

lezec tělem i duší

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

x·y·z

NAKLADATELSTVÍ

Martin Jaroš / Adam Ondra

Adam Ondra: lezec tělem i duší – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

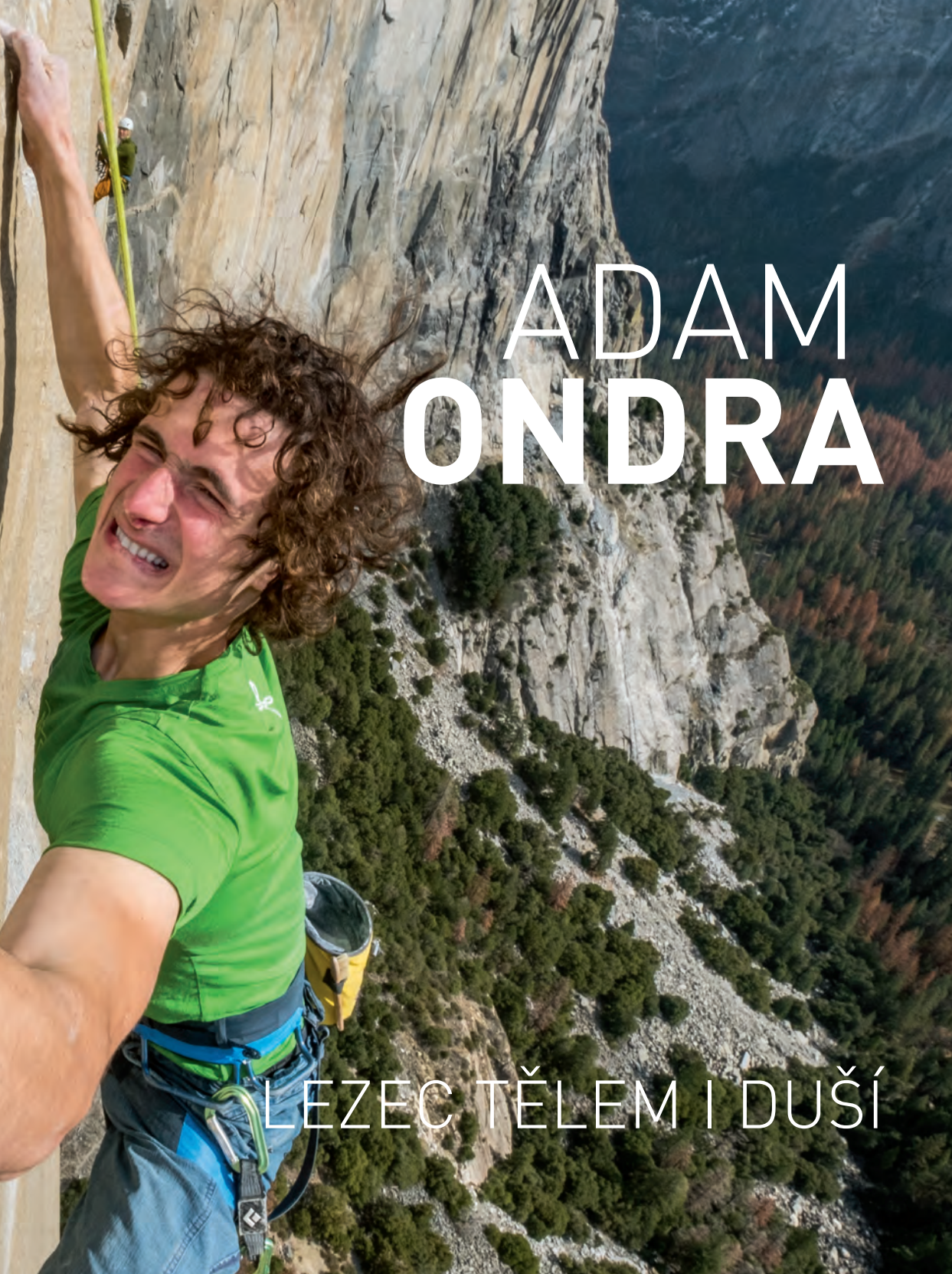

Martin Jaroš / Adam Ondra

ADAM **ONDRA**

LEZEC TĚLEM I DUŠÍ

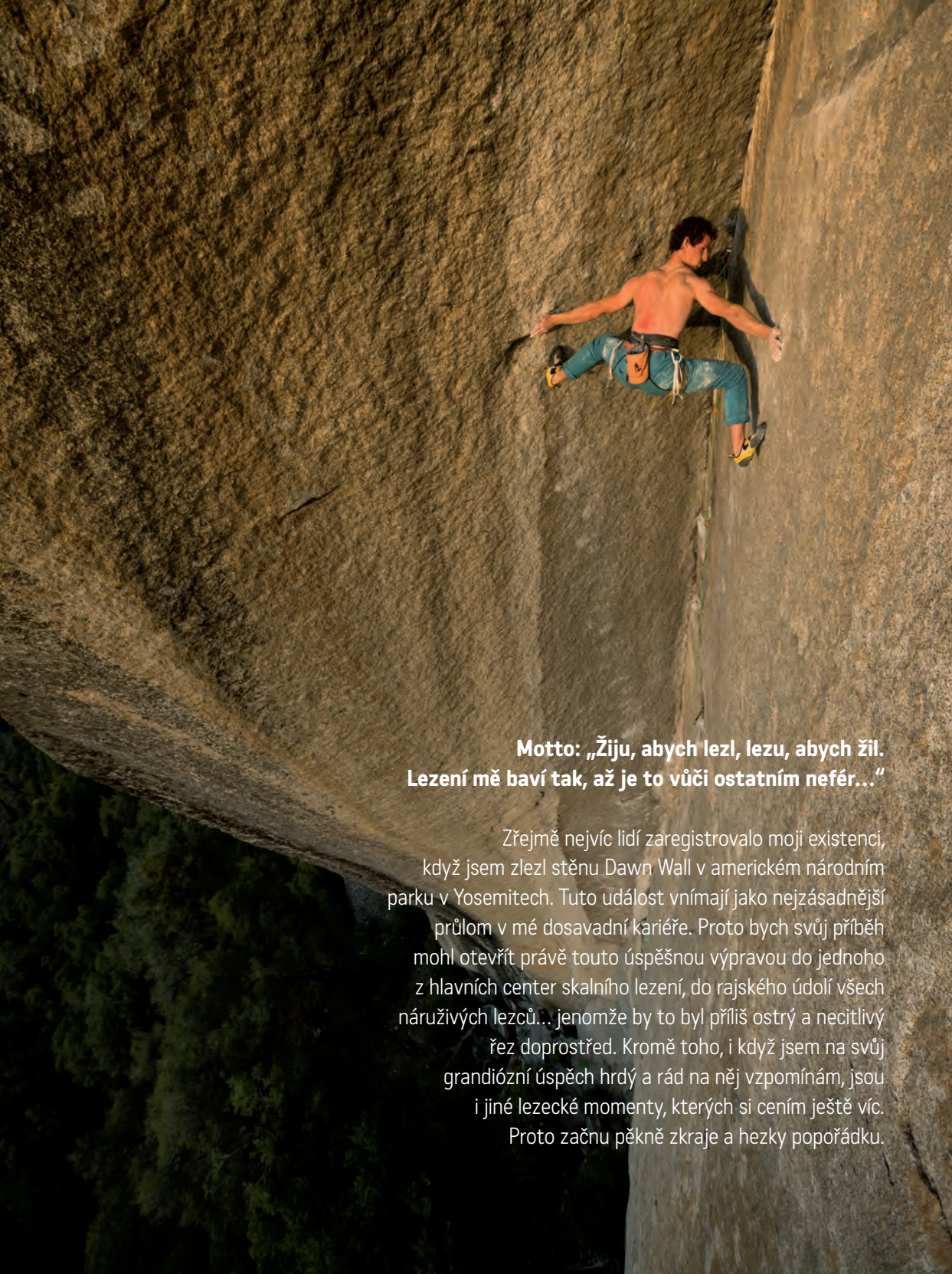
A full-page photograph of Adam Ondra climbing a steep, light-colored rock face. He is in the foreground, wearing a bright green t-shirt and a blue climbing harness, with a yellow bag attached. He has curly brown hair and is smiling while looking up. A yellow rope is visible on the left. In the background, another climber is visible on the rock face, and below it is a dense forest of green and autumn-colored trees. The sky is blue with some clouds.

ADAM ONDRA

LEZEC TĚLEM I DUŠÍ

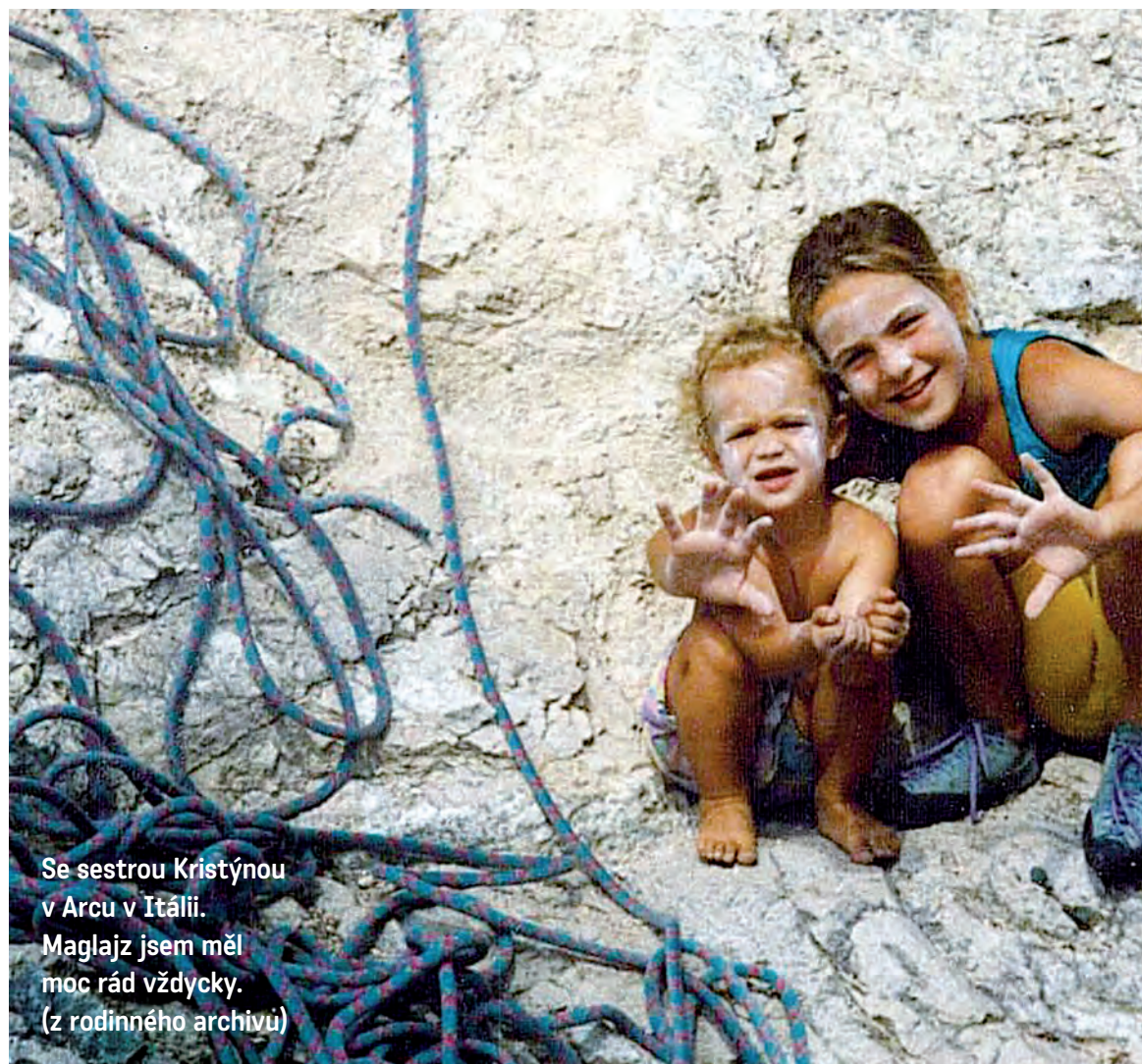
© Adam Ondra, 2019
© Martin Jaroš c/o Panda Agency, 2019
Illustrations © Jakub Novák, 2019
Cover picture © Jan Novák, 2019
© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-7597-549-2
ISBN e-knihy 978-80-7597-614-7 (1. zveřejnění, 2019)

**Motto: „Žiju, abych lezl, lezu, abych žil.
Lezení mě baví tak, až je to vůči ostatním nefér...”**

Zřejmě nejvíc lidí zaregistrovalo moji existenci, když jsem zlezl stěnu Dawn Wall v americkém národním parku v Yosemitech. Tuto událost vnímají jako nejzásadnější průlom v mé dosavadní kariéře. Proto bych svůj příběh mohl otevřít právě touto úspěšnou výpravou do jednoho z hlavních center skalního lezení, do rajského údolí všech náruživých lezců... jenomže by to byl příliš ostrý a necitlivý řez doprostřed. Kromě toho, i když jsem na svůj grandiózní úspěch hrdý a rád na něj vzpomínám, jsou i jiné lezecké momenty, kterých si cením ještě víc. Proto začnu pěkně zkraje a hezky popořádku.

Se sestrou Kristýnou
v Arcu v Itálii.
Maglajz jsem měl
moc rád vždycky.
(z rodinného archivu)

ZAČÁTKY

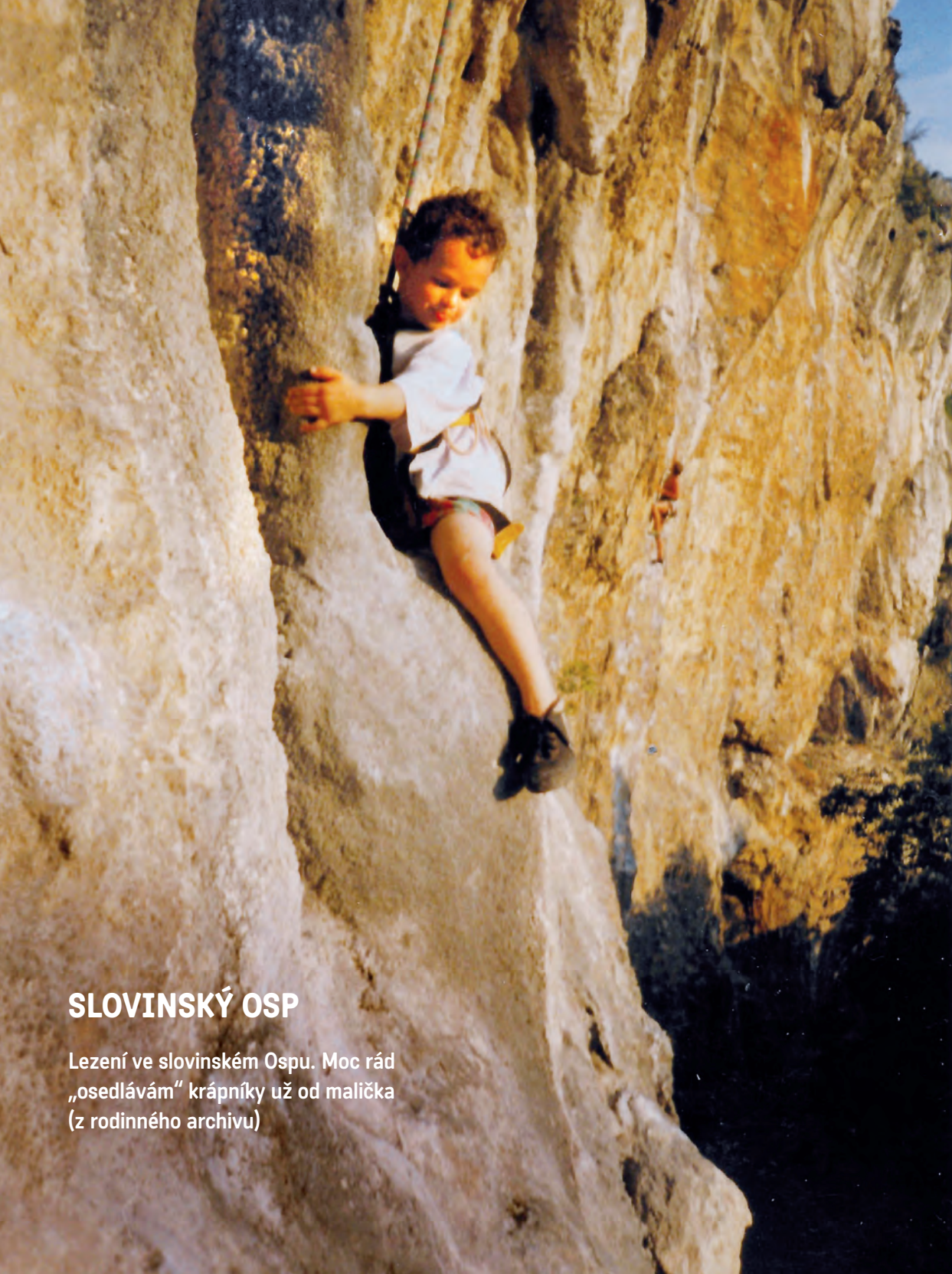

Byli jsme taková aktivní rodinka.

Když byli rodiče mladší, lezli, kdy to šlo. Skály se staly doslova jejich druhým domovem. Já si jako malý kluk hrál s kamarády pod skalami a díval se, jak ti starší a dospělí lezou. Takový způsob života jsem odmala považoval za naprosto přirozený. A bylo by asi divné a snad i nenormální, kdybych nakonec nelezl taky. Když jsem se narodil, rodiče nejezdili jen do skal jako pár let předtím. Jezdili jsme i na kolo nebo na lyže, v podstatě se každý víkend něco dělalo.

Dovedete si představit, jak jsem vyrůstal a žil. Od určité doby jsem začal rodiče otravovat, aby mě pustili lézt. Otravoval jsem je tak dlouho, až je to přestalo bavit a nakonec mě lézt nechali. Pro začátek mi dokonce pořídili i na míru šitý lezecký „sedák“ neboli úvazek (dnes už lze pořídit sedák i pro malé děti, dříve to nešlo) a velmi pozvolna přešlo mé počáteční houpání se na laně a popolézání k jakémusi trošku vážnějšímu lezení.

Na první cestu, kterou jsem vylezl, si už dnes nepamatuju. Bylo to někdy snad ve třech letech. Maminka tvrdí, že jsem v deseti měsících vylezl z dětské postýlky, což je na desetiměsíční dítě docela výkon. Takže jsem s lezením začal vlastně už jako nemluvně. Zábradlí dětské postýlky bylo prý poměrně vysoké a překulit se přes něj

SLOVINSKÝ OSP

Lezení ve slovinském Ospu. Moc rád „osedlávám“ krápníky už od malička (z rodinného archivu)

nebylo jednoduché. Možná že se o to úspěšně pokusila i jiná batolata, ale já jsem to už tenkrát dovedl využít ve svůj prospěch.

Od té doby jsem už prý spal jen v normální posteli, abych náhodou při tom vylézání z dětské postýlky nespadl a neublížil si. Na své první lezecké úspěchy si tedy opravdu nemohu pamatovat.

Snad první výraznější zlom přišel v létě, kdy mi bylo šest let. Už i předtím jsme chodili na umělou stěnu, která byla tehdy v Brně, v hale na Rosničce. Tenkrát tam ještě nebyly cesty po barvičkách, ale stěna měla deset linií a v jedné linii byly jen šedé úchyty a jen jedna cesta nahoru. Vzpomínám si, jak dlouho se mi nedařilo vylézt ani tu nejjednodušší trasu. Pokaždé jsem vylezl o pár metrů a pak zpravidla přišel nějaký příliš dlouhý krok, na který jsem jednoduše nedosáhl. Tím to pro mě končilo. Asi v šesti letech už jsem vyrostl dost na to, abych tuhle cestu vylézt dokázal, a nesmírně mě to motivovalo. Hned vedle byla cesta ještě o něco náročnější, takže jsem se o ni pokoušel snad pokaždé, když jsme tam s maminkou zašli.

■ Já se svými prvními poháry
(z rodinného archivu)

■ Malý Adam leze po škodovce v Adamově
(z rodinného archivu)

■ (z rodinného archivu)

Později jsem si už začal troufat víc. Chtěl jsem lézt těžší cesty, ale rodiče byli zpočátku neoblomní. V přesvědčování mámy a táty jsem ale byl přeborník a můj věčný kolovrátek, který nemohli zastavit, je nakonec přesvědčil. Dovolili mi lézt i jejich cesty. Lezl jsem na druhém konci lana, což bylo bezpečné, navíc nechtěli, abych někam vylezl a potom tam hodinu v kuse visel a zároveň odmítal slézt dolů. Pokaždé jsem udělal pár kroků, a jak mi to teď připlouvá z paměti, někdy na konci léta jsem vylezl konečně i tu druhou, těžší cestu na umělé stěně.

Vzpomínám si, že jednou přišli do haly Rajfovi, jedni z členů naší početné lezecké rodiny. Rajfovi měli dvě dcery a obě, jak jinak, lezly – závodily na tehdejších mládežnických závodech a byly docela šikovné. Když mě viděly lézt, řekly mým rodičům: „Ten váš Adam leze dobře. Proč taky nejedí na závody? Myslíme, že by měl.“

Nevím, jestli se to mým rodičům pozdávalo, ale když jsem to slyšel, zajásal jsem: „Jo, jasný! Jedem, jedem, jedem!“

Tak moc jsem po tom toužil, že jsem brzy na své první závody jel. Probíhaly v Chocni a já závodil v kategorii do devíti let. Jako šestiletý jsem byl ze všech nejmladší, přesto jsem

obsadil třetí místo. Dostal jsem pohár a myslím, že to byl předseda oddílu v Jeseníku, kdo mi pogratuloval a taky doporučil:

„Ten pohár si dej hezky na poličku nad postel.“

„Jenže já nad postelí poličku nemám!“ opáčil jsem po pravdě.

„Tak si ji poříd“, zasmál se, podal mi ruku a po chlapsku mi s ní zatřásl. „A na tu poličku si stav postupně všechny poháry, které na tebe určitě čekají. To abys na ně viděl a mohl je obdivovat.“

Jakmile jsme se vrátili domů, řekl jsem rodičům rozhodně: „Chci poličku nad postel!“

Pamatuju si, jak se na mě oba podívali. Když jsem jim však vysvětlil důvod, zrodila se polička. Táta mi ji tam přimontoval a já si na ni postavil svůj první pohár, na který jsem byl zaslouženě hrdý. Od té doby jsem chtěl na další a další závody a toužil jsem na nich být lepší a lepší.

Ale co vám budu vykládat! Nechci se vychloubat, ale hned na následujících regionálních závodech jsem vyhrál. Snad i proto, že na nich měli dokonce kategorii do sedmi let – všechno tak bylo o něco snazší.

Začal jsem lézt doopravdy a najednou jsem to začal brát jaksí vážně. Dokonce tak vážně, že jsem musel lézt každý den. Závody se konaly na podzim, v době, kdy jsem nastoupil do první třídy. Zanedlouho po prvním zlomovém vítězství jsme s maminkou a s rodinou Čermákových (měli také dvě dcery, které jezdily po závodech) jeli do Slovinska. Bylo to někdy ke konci října, možná začátkem listopadu. Moc se mi tam líbilo, víc než v Moravském krasu, protože skály tam byly krásné a méně oklouzáné.

U nás na Moravě lidé zlezli cesty tolikrát, až skály ohmatali dohladka. Byl jsem radši, když rodiče jeli třeba na písek do Čech, do Prachovských skal. Pískovcové skály jsou i u nás na Moravě na Chříbech. Na Vysočině na Drátníku byla žula. Tam jsem to měl taky moc rád.

Ve Slovinsku mě to tenkrát bavilo ze všeho nejvíc. Mohl jsem si tam na druhém konci lana zkoušet trochu náročnější cesty, třeba 6b, 6c. Většinou jsem je nevylezl, ale byl jsem tomu blízko. Dobře si pamatuju, když jsem poprvé v životě viděl cestu, na níž byl krápník. Okouzila mě jedna z tamních z cest 7a+, především kvůli svému názvu: jmenovala se totiž Kinder Garden a ten název se mi moc líbil. Chtěl jsem si ji zkusit, protože byla převislá, ale nedovolili mi to.

„Je to na tebe moc těžké! Uděláš dva kroky, hned spadneš a budeš se akorát tak houpat v laně,“ slyšel jsem. Dnes si myslím, že rodiče nebyli daleko od pravdy, tehdy mě to ale frustrovalo, protože všechny starší děti si trasu zkoušely, a já nemohl. Zdálo se mi to ohromně nespravedlivé.

Přes zimu jsem trénoval o to víc. Jezdili jsme u nás po větších stěnách, třeba do Prahy. Nebylo pochyb o tom, že jsem lezení zcela propadl a postupně se i zdokonaloval.

■ *Moje polička nad postelí, jaro 2001. Později se dost zaplnila a já se začal v noci bát, aby na mě nespadla (z rodinného archivu)*

Pak jsem se zapsal do oddílu TJ Tesla Brno, což byl tehdy v Brně asi jediný lezecký kroužek pro děti. Do stejného oddílu se zapsal i Honza Kácal, s nímž jsem potom pár let intenzivně lezl. Musím se vši skromností přiznat, že jsem byl vždycky o něco lepší, ale našel jsem v něm skvělého parťáka.

Zanedlouho přišly první závody. Bylo mi sedm a psal se rok 2000. V tomto roce se zrovna změnila pravidla: nejnižší kategorii posunuli z devíti na jedenáct let. Ostatním závodníkům bylo jedenáct. Od té chvíle to pro mě na českých pohárech začalo být o hodně náročnější. Rok 2000 byl také jediný, kdy jsem závodil s Martinem Stráníkem, s nímž jsme později, když

se přestěhoval do Brna, začali společně hodně intenzivně trénovat. Byli jsme ten rok ve stejné kategorii – a já většinou skončil druhý, hned za ním.

Českých pohárů bylo zpravidla většinou pět a na tom posledním, pátém závodě, který byl zároveň mistrovstvím České republiky, jsem už Martinovi doslova sekundoval.

Pamatuju si, že jsem ve finálové cestě vylezl až těsně pod konec. Martin se zasekl právě v tom samém těžkém místě, které jsem já ještě dokázal překonat. Už už to vypadalo, že spadne – byl tam totiž takový malý klouzavý stup, který mu mírně podjel. Právě v tu chvíli jeho otec zařval z plných plic, tak, že přehlušil všechny hlasy i zvuky kolem: „Zaber, nebo nedostaneš večeři!“

Martin se zřejmě zalekl hladovění, opravdu zabral a chytil následující chyt, čímž mě předešel. O tři roky později dostal Martin přezdívku „Noo Noo“ podle vysavače z dětského seriálu Teletubbies, neboť jídlo prostě miloval.

Následující rok se věkové kategorie v Českém poháru rozdělily a vypadalo to většinou tak, že každá kategorie měla svou hvězdu, která si se zbytkem startovního pole mohla dělat, co se jí líbilo, a vlastně si kvůli tomu ani moc nezalezla. Často se proto dělalo takzvané „postaršení“. Martin, byť ještě patřil do kategorie do 11 let, se jednoduše nechal postaršit a lezl s většími dětmi.

Já zůstal v kategorii, v níž už tedy Martin Stráník nebyl, a mohl jsem vévodit. To léto bylo opravdu zlomové, protože jsem už směl lézt na prvním konci lana!

V nejmladší kategorii se dodnes leze jenom „na druháka“, tedy na druhém konci lana, protože je to bezpečnější. Děti většinou neumí bezpečně zacvaknout karabiny, a když pak třeba při cvakání spadnou, může to být velice nebezpečné.

Přišly prázdniny, a tak se zase jezdilo víc na skály. Už jsem chtěl lézt „po dospělácku“, lézt na druháka mi přišlo potupné. Jenže například u nás v Moravském krasu jsou nýty daleko od sebe, a nebylo proto úplně bezpečné začít lézt na prvním konci lana tam.

Svou první cestu na prvním konci lana jsem tedy vylezl o něco později v Chorvatsku, v Rovinji na Istrii.

Postupně jsem si na to začal zvykat a ještě tutéž dovolenou jsem vylezl i obtížnost 6b, na což jsem byl patřičně pyšný.

Od té doby mě vlastně lezení na druhém konci lana už moc nezajímalo. Měl jsem pocit, že je to pod mou úroveň. Cítil jsem se jako velký kluk a chtěl jsem lézt jen na prvním konci lana. Sám jsem si chtěl cvakat postupová jištění i s tím rizikem, že pád bude delší. Zatímco na druhém konci lana se dá spadnout maximálně o 20–30 centimetrů, na tom prvním to najednou mohlo být minimálně o dvojnásobek víc. Jenomže vášni neporučíš. Lezením na prvním konci lana jsem se do svého koníčku naprosto a úplně zbláznil. Původní motivací snad bylo zjištění: tak tohle je to lezení! Docela mi to jde. A ty poháry jsou tak hezké! Chtěl bych jich mít na své polici co nejvíc. Budu lézt ještě líp a přijdou i další poháry.

■ Můj první deníček. Následovaly ještě další tři sešity, které byly o něco méně barevné
(foto: Jakub Pína)

Na skalách jsem na tom správném konci lana objevil další věc: „Ono se dá zlepšovat i na skalách, a můžu na nich navíc lézt pořád těžší a náročnější cesty!“

Zhruba někdy v té době jsem se už pomalu začal přibližovat svým rodičům. Někdy v létě 2000, to mi bylo sedm let a nějaký ten měsíc, mi maminka jednou řekla:

„Hele, co kdyby sis založil lezecký deníček?“

„A proč?“ nechápal jsem.

„Budeš si do něj zapisovat všechny cesty, které jsi vylezl. Ten den, kdy polezeš, si napíšeš název, obtížnost a styl, jakým jsi to vylezl, nevylezl nebo ses jenom pokoušel. Dělal to tvůj táta, když byl mladý.“

„Tak jo!“

Tehdy se deníček mého otce považoval za ztracený, ale po pár letech se dokonce našel – a bylo to skvělé počtení!

Nadchlo mě to a pečlivě jsem si zapisoval všechna svoje lezení. Dnes mám elektronický

■ Toto je můj jediný podpis, o který jsem kdy požádal. Stefan Glowacz – lezecká Rock Star. Trochu jsem jej vylepšil. Pamatuju si, že jsem na to byl pyšný. Nejen kvůli tomu, že mi jej Stefan dal (foto: Jakub Pína)

deníček a nepíšu do něj zdaleka všechno jako tehdy. O umělých stěnách jsem si do deníku zapisoval jen výsledky ze závodů.

Tou dobou jsem v létě absolvoval i své první mezinárodní závody v Marině di Ravenna v Itálii, které se tehdy považovaly za takové neoficiální mistrovství Evropy. Oficiální mistrovství Evropy a světa bylo pro sportovce od 14 let – v kategorii do 14 let se žádné mistrovství nepořádalo a dosud nepořádá, asi jako u všech ostatních sportů. Tenkrát jsme do Itálie jeli i s Martinem Stráníkem, protože tam byl favoritem právě on. Přijeli ale také jeho dva velcí rivalové. Jedním z nich byl David Lama, rakouský sportovní lezec, mistr v lezení na obtížnost a v boulderingu, jehož jméno je dnes už pojem i mezi horolezci. V dubnu 2019 bohužel zahynul v lavině. O jeho druhém velkém konkurentovi, Maďaru Bálintu Kamvasovi, dnes bohužel nic nevím a ani netuším, jestli ještě vůbec leze.

Ti tři se prali o vítězství a já tehdy skončil pátý. I tak mě to hodně motivovalo, protože účast byla velká. Vše jsem si hezky dopodrobna zapsal do svého lezeckého deníčku.

■ Obelix či Asterix se lepili jen k nejvýznamnějším cestám
(foto: Petr Piechowicz)

Už v té době se tam závodilo ve všech třech disciplínách, v boulderingu, obtížnosti, a dokonce už i v rychlosti.

Když jsem trénoval na umělé stěně, zapsal jsem si třeba jenom: „Byl jsem tam a tam...“, ale už jsem si nepoznamenal, co jsem vylezl. Tenkrát se má mánie se zapisováním do lezeckého deníčku rozrostla do absurdních rozměrů. Vytvořil jsem si dokonce systém: zapisoval jsem si, kterou cestu jsem považoval za hodnotnou nebo nehodnotnou. Pak jsem vše označil zvýrazňovači, přičemž určitá barva s rámečkem značila nejhodnotnější cesty, k nimž jsem přisuzoval citoslovce „juchů“ nebo „jabadabadů“. Jabadabadů mělo vyšší hodnotu. Ještě jsem si k rámečkům lepil i nálepky. Čím víc nálepek, tím lepší! Nálepky zvířátek, později třeba nálepky postaviček z Asterixe nebo Garfielda. Přelezy s obrázkem Obelixe měly největší hodnotu, neboť to byl můj favorit.

Když mi bylo osm, stala se z mého lezení hotová obsese. V té době už jsem závodil v kategorii do 11 let. Martin Stráník už v ní nebyl, a tak jsem vše vyhrával já. Ten rok jsem na Českém poháru mládeže vyhrál všechny závody, jen v jednom jsem měl namále. S Honzou Kácalem z oddílu jsme